

>> na drugi pogled

Sjenica

( )*

MAPE SJENICE

* nevidljive

**#EY
ЗА ТЕБЕ**

Projekat finansira
Evropska unija.

NA DRUGI POGLED - NEVIDLJIVE MAPE SJENICE

Šta većina zna...

Sjenica je grad dobrih komšija, gostoljubivih, nasmejanih ljudi. Baškari se na Pešterskoj visoravni, na 1000 i još malo metara, okružena najlepšim planinama, pa je vazduh uvek čist i zbog lekovitog bilja mirisan. Rudnik Štavalj, Sjeničko jezero, Uvac i najlepši pogled na meandre, skijalište Žari, duge i hladne zime, retki i zaštićeni beloglavi sup, nestvarna priroda, a tek sjenički sir, paprike u pavlaci, pršut i jagnjetina, pa šampioni u sportu: Asmir Kolašinac, bacač kugle; Sanel Papić, bokser; biatlonac Milanko Petrović... Po ovim ljudima i znamenitostima svi znamo za ovaj grad.

A šta radimo mi...

Pratimo nevidljive mape, skrivene stazice, virimo u pećinske dvorane, slušamo i čitamo priče, razgovaramo sa ljudima i pronalazimo drugu, malo znanu, tajanstvenu Sjenicu, negde između ledene zimske bajke i sna letnje noći...

VESELE KOMŠIJSKE PITALICE NA -35

Pomoću ovih pitanja možeš proveriti svoja znanja o tajnoj Sjenici. Ovo nije neki tamo običan, školski test, već dobri, otvoreni komšijski test. Skoro svaki odgovor koji odabereš može biti na neki način tačan, a test vazda pozitivan; no ne vodi u izolaciju, nego širom otvara sva vrata!

Ove pitalice namenjene su baš svima: putnicima namernicima, putnicima slučajnicima, onima koji u Sjenicu dolaze prvi put i kojima je sve novo, ali i nama, koji u njoj živimo, kako bismo svoj grad pogledali drugim očima.

MALO O GRADU, ZIMI I PRIRODI

Stanovnici Sjenice, zovu se:

- a) Sjeničani.
- b) Sjenićaci.
- c) Sjeničaci.
- d) Brđani.
- e) Crevari (ovaj naziv mogu vam objasniti samo stanovnici Sjenice lično!)

Sjenica je dobila naziv:

- a) po senu.
- b) po pticama senicama.
- c) po senkama borova.
- d) po Vidikovcu.
- e) po siru!

Sjenicu u pojedinim drugim krajevima zovu i:

- a) Smrznica.
- b) Balkanski Sibir.
- c) Čaršija Senica.
- d) Sirnica.

Sezona toplog vremena u Sjenici traje:

- a) ne traje!
- b) dokle god smo u kući.
- c) od jula do septembra.
- d) dva dana u avgustu, ako i toliko.
- e) desi se.

U vezi sa prethodnim pitanjem - pojam toplog vremena u Sjenici podrazumeva:

- a) bajkovitu laž.
- b) apstraktan pojam.
- c) relativan pojam.
- d) temperature preko 30 °C!
- e) BLAM!

Prvi sneg u Sjenici može da padne već u:

- a) avgustu.
- b) septembru.
- c) oktobru.
- d) novembru.

U vezi sa prethodnim pitanjem -
koji mesec u Sjenici nije zapamćen pod
snežnom pokrivačem:

- a) jun
- b) jul
- c) avgust
- d) limburg

U vezi sa snegom - sneg u Sjenici noću podseća na:

- a) dvorac od stiroproma ili vate.
- b) cirkone.
- c) kristale.
- d) toplinu!
- e) sreću.

Stanovnici Sjenice greju se na:

- a) ugalj, drva, pelet...
- b) Smederevac i čaj.
- c) ljudsku toplinu i ljubav.
- d) TA-peć i etažno.

VULKAN kod Sjenice (u selu Dujke):

- a) zaista postoji, zove se Koritnik i bez brige - ugašen je.
- b) to je najmlađi vulkan u našoj zemlji. Okamenjena lava najviše je nalik onoj koju je izbacio vulkan Etna na Siciliji! Pitanje koje nam pravi nesanicu: a, gde je najstariji vulkan?
- c) geološka ispitivanja su potvrdila postojanje okamenjene lave, tako da ako neko pomene vulkan kod Sjenice, ne šali se!
- d) ispod okamenjene lave, na 12 metara dubine, nalazi se jezero!!!

Nije li Sjenica magična?

NAKSKOV je:

- a) grad u južnom delu Danske u kome se nalazi fabrika za proizvodnju šećera.
- b) nalik Sjenici; u okolini Nakskova nalazi se značajan prirodni rezervat ptica.
- c) kao i Sjenica, Nakskov ima veoma čist vazduh i oštru klimu.
- d) da li znate da je Nakskov grad partner Sjenici? Ozbiljno.

U okolini Sjenice ima divljih životinja - i to:

- a) medveda.
- b) ptica grabljivica.
- c) srna, srndaća, jelena i košuta.
- d) divljih svinja.

Beloglavi sup, posebna vrsta orla lešinara, je zaštićena vrsta i ima raspon krila do:

- a) 1,5 m.
- b) 2 m.
- c) 2,5 m.
- d) 3 m.

ŠTO SE TIČE PTICA, takođe, nije samo beloglavi sup važan, jer:

- a) mi brinemo i o drugim pticama.
- b) postavljamo kućice za ptice.
- c) ostavljamo hranu za ptice na prozorima.
- d) ostavljamo hranu za ptice na ćoškovima.

Mladi Sjenice uvek sa pažnjom misle na one kojima je to potrebno!

>>> A SADA MALO O SVAKODNEVNOM ŽIVOTU U NAŠEM MESTU:

TOPLI POZDRAVI u Sjenici su:

- a) kad ti veselo kažu: „Dobar dan/ Zdravo/ Ćao”, sa velikim osmehom, čak i ako svi žurite!
- b) „Merhaba, šta ti rade kući?”
- c) kad te neko pozdravi, pita te: „De si, kako si?” i stvarno ga zanima de si i kako si.
- d) kad imaš šal i rukavice, pozdraviš se uz osmeh, namigneš i usput nosiš grejalicu.
- e) „De si, srce, šta ima, vidi kakvi ste mi slatki!”

HLADNI POZDRAVI u Sjenici su:

- a) pozdravi na temperaturi ispod 0 stepeni.
- b) promrmljani pozdravi uz mrki pogled.
- c) „Ćao” izrečeno bez osmeha ili „Gde si?”
- d) samo klimanje glavom, kao da se jedva poznajemo.
- e) Ć (neće da te udostoji ni ĆAO da ti kaže, nego neko jadno „Ć”).

Dajte nam što više letnjih pozdrava!

KAKO SE U SJENICI PIJE KAFA?

- a) Za dobro jutro i dobro popodne, preko kocke šećera.
- b) S ključa pa iz duška, može i uz ratluk.
- c) Za dobrodošlicu, male komšijske priče i ispraćaj putnika namernika.
- d) Lagano i sa merakom!
- e) 24/7.

Kako god da se pije, hvalimo se da je naša
domaća kafa među najboljima!

MOS je skraćénica za:

- a) Međunarodni olimpijski savet.
- b) Međuopštinske olimpijske igre.
- c) Mahalsku obaveštajnu službu.
- d) Osobe na prozorima. Znete već...

Mahalska obaveštajna služba zna:

- a) kad ste izašli i zašto ste izašli.
- b) šta ste obukli, šta niste obukli i zašto.
- c) kad ste se vratili i sa kim ste se vratili.
- d) ono što ni mi ne znamo sami o sebi,
i uopšte - SVE!

*Ova vredna dobrovoljna služba radi 24 sata dnevno, sedam dana u nedelji, praznicima... angažovana je skoro kao služba za čišćenje puteva! Možete je videti na raznim mestima, recimo, iza blago pomerene zavese na prozoru. Može imati samostalne referente, a ako deluje na otvorenim prostorima, može efikasno delovati i u grupama.

ŠTA IMA SJENICA, A NEMA NIJEDAN
DRUGI GRAD:

- a) lep pogled koji seže u daljinu.
- b) bezbrižnost i ljubav.
- c) toplinu uprkos hladnoći.
- d) Bezdan kod jezera.
- e) mnogo dobre ljude.
- f)
- g)
- h)
- i)
- j)
- k)
- l)
- m)
- n)
- o)
- ...

Slobodno dopunjavaj ovaj beskonačni spisak!

ŠTA NAM SMETA U SJENICI, ŠTA BISMO PROMENILI:

- a) da nema pasa lotalica, udomite ih!
- b) da bude malo toplije, promenite klimu!
- c) da budu bolji putevi, da brže stignemo do škole (mada i nije loše da zakasnimo kad je kontrolni).
- d) da posao ne dobije onaj preko veze, nego onaj koji najbolje zna da ga radi!
- e) bespotrebna pitanja.

Da li biste još nešto menjali?

ČARI VISEĆEG MOSTA NA UVCU SU:

- a) neodoljiv je - drma se stalno, vibrira i služi samo za pešake.
- b) što najbolje slike nastaju baš na ovom mostu.
- c) skakanjeeeeeeeeeeee!!!
- d) posle više prelazaka preko visećeg mosta spremni smo i na veće i hrabrije poduhvate, jer je važno da mostovi spajaju i povezuju, makar i vibrirali!
- e) kako je ovaj most turbulentan i MOĆAN!

Ovaj most je napravljen od čelika, veoma je lep, elegantan i izdržljiv.

JOŠ JEDAN MOST, TAKOĐE NA UVCU,
KOD MESTA URSULE, važan srednjovekovni
spomenik:

- a) izgrađen je u 16. veku i povezivao je Istanbul (Carigrad) i Sarajevo!
- b) izgradile su ga Osmanlije i nalazio se na važnoj saobraćajnici koja se naziva Carski drum, a u narodu - budimska džada.
- c) poseduje luk, sličan lukovima Višegradskog mosta. Sačuvan je, konzerviran i pod zaštitom je, kao spomenik za nezaborav, iako se danas nalazi na više od 70 metara pod vodom.
- d) građen je od fino tesanog kamena, a delove Carskog drumu možete videti po obodima Uvačkog jezera ako pažljivo posmatrate!

Častimo onog ko pogodi šta znači reč URSULE!

KREČENJE U SJENICI je:

- a) obaveza svake kuće koja drži do sebe i drugih, a dešava se u svakom sjeničkom komšiluku između dve grejne sezone.
- b) TRADICIJA!
- c) opšti gradski festival, kojim na par meseci napuštamo zimu i otvaramo sezonu kratkih rukava i sandala.
- d) MORANJE, pa nije teško - da bi nam kuće bile blistave, a ne garave.
- e) ono što je zaista lepo kod krečenja je da je to PORODIČNI DAN, jedan od retkih dana u godini kada se svi okupe.

Možda mislite da su kose vaših starijih sugrađana pobebele od godina, ali ne! Krečenje je ostavilo svoj trag i beleg! „Zašto su ti kose pobebele, družo?” „Od krečenja, sestro, od krečenja, brate. Ko nije krečio u Sjenici, taj ne zna šta je život”.

DAN ŽENA U SJENICI:

a) kao i svugde, jedan divan i borbeni praznik!
Možete svojim mamama, bakama, tetkama,
komšinicama, devojkama i suprugama pokloniti
sve - od cveta do buketa i bombonjere, a možete
i revoluciju!

b) Osmomartovska čajanka, na kojoj se pije čaj
i sve pored čaja! Na Osmomartovskoj čajanci
jedini “dozvoljeni” muškarci su konobari i
muzičari! Na čajanci se veseli, pleše, poskakuje,
peva solo i u horu.

A, što je najvažnije, ima li kolača?

SJENIČKA VRELA:

- a) su jedno od najomiljenijih izletišta skoro svih naših komšija, ali i onih koji nam dođu u goste
- b) imaju divne mlinove - vodenice na brežuljcima, pored kojih ćutite i slušate žubor vodopada. Hajmo na izlet - žurku sa društvom. Selfi obavezan!
- c) psssst, Vrela su takođe i mesto gde vas, po pričama, noću može isprepadati par svetlećih crvenih očiju koje čak mogu ići za vama i pratiti vas dokle god ste na njihovoj teritoriji. Molimo vas da se raspitate za ovaj horor momenat! Do tada savetujemo šetnje po dnevnom svetlu!
- d) pored Vrela i potočića možete nabrati najmirisniju majčinu dušicu i hajdučku travu za zdrav i ukusan čaj!

Da li ste znali da je hleb napravljen od brašna samlevenog na ovim vodenicama veoma ukusan i zdrav?

ŠTA SVE MOŽE DA VAM SE DESI NA
SJENIČKIM VRELIMA:

- a) da se družimo i zaljubimo.
- b) da se udavimo.
- c) da se kupamo i vidimo račiće.
- d) da nas jure crvene oči!
- e) da izletujemo na Đurđevdan.

BORIĆI su:

- a) naziv poznatog izletišta.
- b) borovi posađeni u vreme omladinskih radnih akcija, koji su sada postali pravi gorostasi, ali i dalje ih zovemo borići.
- c) popularan naziv za hotel BOROVI.
- d) tepanje svim borovima koji rastu u okolini Sjenice.

Ko želi da se odmori i gleda u zelenilo, pravac
Borići!

SJENIČKI RINGIŠPIL je:

- a) običaj vozikanja, bez naročito utvrđenog cilja, uveden u vreme COVID-19 policijskog časa.
- b) vožnja kolima od BORIĆA preko kružnog toka, pa u krug, to je, jednostavno, jedan gradski vašar ukруг!
- c) način druženja zimi kada su kafići zatvoreni- TO JE POKRETNA ČETVOROČLANA ŽURKA!
- d) okretište kod Gurdašove radnje.

Sjenički ringišpil neki zovu i AUTO-KORZO.
Ko zna da vozi, najveći je car! Samo pažljivo.

KADA SE ZAGLAVI ŽIČARA na ski-centru ŽARI:

- a) ljudi love signal da pitaju šta da rade.
- b) komšije proveravaju šta je sa strujom.
- c) svi se nadamo se da zastoj neće trajati duže od pola sata.
- d) ne sekiramo se, a ko puši, zapali cigaru.

PITALICE SLOBODNIM STILOM,
mašti puštamo na volju,
a olovci da piše srcem...

*Molimo te da u prazan prostor upišeš samo
svoj tačan odgovor:*

Izdavač:
Grupa 484, Beograd
www.grupa484.org.rs

Za izdavača:
Vladimir Petronijević

Dizajn: škart

Ko je sve učestvovao na radionicama?

Srednjoškolci i srednjoškolke:

Zejnil Jukić
Kadir Mujagić
Seid Prepoljac
Melida Brahović
Rijalda Rustemović
Taida Papić
Nađa Vuković
Dalia Zekić
Said Vrcić
Sara Vrcić
Amra Jukić
Merima Lakota
Ajla Koštrebić
Amber Bihorac
Nidal Kalender
Lamija Mujagić
Ajna Hadžović
Lejla Džigal
Marizela Hadžović
Asija Čolović
Branka Maksimović

Amina Nikšić
Jovan Avramović
Džejla Purković
Demir Ibrović
Asmir Ljajić
Andrija Rakonjac,
Amina Hrnjak
Jasmin Bajrović
Nedim Nišić
Nedim Ejupović
Omar Ašimović
Zehra Hadžifejzović.

Profesorke i profesor:

Selma Pećanin
Mejrema Džigal
Sedat Vrcić.

Voditeljke i voditelj/ kreativni tim:

Ivana Bogičević Leko
Jelena Mijić
Mira Dobrković Beba
(Kreativni pogon)
Nebojša Šupić
(Kreativni pogon)
Grupa 484
(Vanja Štulić,
Tamara Cvetković).

I još poneko...

Tiraž: 200 primeraka
>> drugo izdanje

**#EY
3A TEBE**

**484
GRUPA**

Publikacija je objavljena u okviru projekta „(I)nterkulturni (d)ijalog za EU” koji sprovode Grupa 484 i Fondacija „Jelena Šantić” uz podršku Delegacije Evropske unije u Republici Srbiji. Publikacija je objavljena uz finansijsku pomoć Evropske unije. Za sadržinu publikacije su isključivo odgovorni Grupa 484 i Fondacija „Jelena Šantić“ i ta sadržina nipošto ne izražava zvanične stavove Evropske unije.